

PESMI

Tone Pavček

STISKA

Na mestu stojim.
Sam.
Na zagatni čistini.
In nisem edini,
ki ne vem, kam.

Je res vseeno
ali na levo
ali na desno
naprej ali nazaj
ali stati na mestu
na tej nori čistini
dočakati kraj...

Vse je odprto, golo.
Človek sam pred seboj.
Kot bi stotisoč nožev bodlo
in ni kritja za boj.

In ne moreš uteči
iz sebe, iz svojih dni
in ne gesla izreči,
ki te osvobodi.

Na mestu stojim.
Na zagatni čistini.
Se prebijem k dolini?
Ali tu obležim?

ZAPUŠČENI DOM

Naš dom več ne gleda na polje
in žito ne hodi pred prag:
zal hudič po okolici kolje
in letino jemlje vrag.

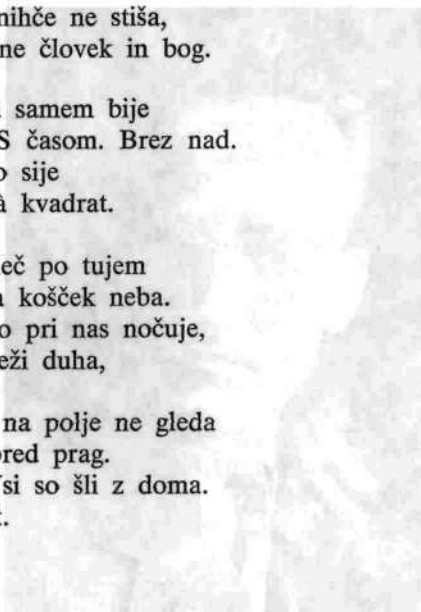
Že dolgo ni nobene nedelje
med vsakdanjike vasovat;
čas jalove ure melje,
zla roka seje osat.

Naša hiša je mrtva hiša,
brez živine, družine, brez rok:
hrupnega molka nihče ne stiša,
na daleč se ji ogne človek in bog.

Tako samotna na samem bije
svoj zadnji boj. S časom. Brez nad.
Nanjo neprizadeto sije
nekje visoko nebà kvadrat.

A mi tavamo daleč po tujem
in iščemo prav ta košček neba.
Novo brezdomstvo pri nas nočuje,
davno izdajstvo teži duha,

saj naš dom več na polje ne gleda
in žito ne hodi pred prag.
Mrtva številka. Vsi so šli z doma.
Kakor deseti brat.

VZDIH

Kje je čas,
ko so beli golobi posedali
na prag pred najina vrata
in sva oba
(zares oba?)
bilà od pričakovanja bogata;

kje je čas,
ko so z zavistnostjo gledali
popki na jablanah belih
dvoje veselih
mladih ljudi,
ki sta tekla po mraku in mahu
po sledi kresnic;

kje je čas,
ko smo se srečni zavedali
rojstva, rodu, te davne teže,

ki v smisel nas veže,
čas, ko so še kamni prepevali
v neki lepi dolini
travam in mravljam,
čutom in čustvom
in domovini ...
O, kje je čas!
Moj čas.
Naš čas.
Pretekli čas.

PREPOVEDANE IGRE

I

Med plastmi dnevov, minulih in skoro minulih
še sveža rana,
med pulsom vere-nevere in upom
rana,
kot trta, nehote spodkopana,
kot domačija, v zgubo prodana,
kakor ljubezen, brez vzroka izdana,
še sveža rana.

Rano je, rana, skril te bom vase,
te z zemljo zagrebel, kamen postavil,
kamen
za dneve in dvome, za vero-nevero,
za temne rože
in zate, rana,
kamen
za trto, nehote spodkopano,
za domačijo, v zgubo prodano,
in za ljubezen, brez vzroka izdano,
kamen postavim, rezani kamen —
nagrobni križ.

II

Kot blistečji, re
Daj oči mi, daj lasé mi,
daj mi rôke bele.
Dam dlaní ti,
dam nemir ti
iz krvi zavrele.

Daj mi vrat in daj mi rame,
stisni me v naročje.

Dam ti glavo,
dam srce ti
moško in otročje.

Daj mi usta, daj mi rožo,
jabolka zoreča.

Dam, kar hočeš.

Dam ti konja
z grivo plamenečo,

da odnese naju daleč,
kjer se zemlja neha,
kjer ni krivde
in ne kazni
in ne greha.

III

Kaj naj ti dam v tej jeseni,
jeseni brez plodov.

Se ogenj listov bakrenih
je tako negotov,

kaj šele strast, ki se vzpéni
in spet dvomeča zamre,
da so tatvina objemi
in božji rop »ljubim te«.

Nič ni v tej zgodnji jeseni,
le praznina, sivina in kes,
ki nad vsem neizživetim
zavija ko stekel pes,

zavija in dušo para
pokočno jasen krik:
vse je samoprevara,
ponesrečen samosežig.

Nič ni za zimske čase
od te jeseni brez plodov.
Le občutek, da vse konča se
je zdaj tako smrtno nov.